

Govor članice Stalne delegacije Parlamentarne skupštine BiH u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Evrope Azre Hadžiahmetović na redovnom zasjedanju PS Vijeća Evrope u okviru debate o Izvještaju o poštivanju obaveza i angažmana od strane Bosne i Hercegovine

Strazbur, 30. septembar 2008.

"Gospodine predsjedavajući, drage kolege,

Dozvolite mi da na početku izrazim zadovoljstvo današnjom raspravom o Bosni i Hercegovini sa nadom da će usvojena rezolucija i preporuke biti dodatni stimulans za ubrzanje neophodnih reformi u BiH. Memorandum objašnjenja i izvještaj koji su pripremili gospoda M. Cavusoglu i K. Sasi predstavlja odličan prikaz stanja u BiH i pruža objektivnu sliku ključnih aspekata važnih za bolje razumijevanje situacije u BiH. Nadam se da će, kao takav, biti i dovoljno inspirativan svima vama za današnju raspravu. U tom smislu i svi komplimenti izvjestiocima koji su uspjeli inkorporirati u ovaj izvještaj zaključke, mišljenja i preporuke ove Parlamentarne skupštine, Venecijanske komisije, Suda za ljudska prava i Komesarijata za ljudska prava, posebno važne za buduće aktivnosti u BiH.

Dozvolite mi da vas podsjetim na ključna područja problema u BiH. Složeno ustavno uređenje dio je međunarodnog mirovnog sporazuma potpisanog u Dejtonu. Ko što je poznato, Dejtonski mirovni sporazum uspostavio je strukturu BiH sa dva multietnička entiteta, podijeljenim nadležnostima i visokim stepenom autonomije nižih nivoa vlasti. Rezultat takvog uređenja u zemlji sa oko 4.4 miliona stanovnika jeste preinstitucionalizirani sistem sa 14 vlada i parlamenata, uz to neefikasan sa slabim državnim institucijama i širokim ovlastima entiteta.

Uz to, podsjećam i da je funkcionisanje ovog sistema podložno političkoj volji koja dozira funkcionisanje državnih institucija od strane entiteta. Dozvolite mi da pomenem spektar institucionalnih modaliteta opstrukcije, posebno manifestiranih kroz sistem donošenja odluka i način glasanja u okviru državnih institucija. Entitetsko glasanje u Predstavničkom domu i širok spektar „vitalnih nacionalnih interesa“ koriste se kao sredstvo usporavanja i osporavanja rada državnih institucija i primjer su zloupotrebe

instituta predstavničke demokratije i zaštite ljudskih prava. Niz je primjera, na koje ovaj izvještaj dobro ukazuje, rezultat takvog načina funkcionisanja.

Da podsjetim i na činjenicu spore implementacije Dejtonskog mirovnog sporazuma u ključnim segmentima koji se odnose na povratak izbjeglica i obnovu bosanskohercegovačkog društva. Imajući ovo u vidu, možemo doći i do odgovora na nekoliko važnih pitanja:

1. Zašto se 13 godina od potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma suočvamo sa posljedicama njegove neimplmentacije?
2. Zašto se i uz posebno aktivnu ulogu međunarodne zajednice stalno postavlja pitanje političke, ekonomske i institucionalne održivosti ovakvog sistema?
3. Zašto se ideja multietničnosti i danas konfrontira kroz „etničku segregaciju“, odbranu etničkih interesa i kršenje elementarnih ljudskih prava?
4. Zašto svi mi u BiH i pored tolike zaštite naših interesa, nosimo osjećaj duboke nepravde?

Dame i gospodo, sa ovakvim obilježljima mi smo ušli u tzv. Briselsku fazu. Potpisali smo Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju i pred nama je niz obaveza čije će ispunjavanje odrediti dinamiku približavanja BiH članstvu u EU. Imajući u vidu rastuću cijenu kašnjenja na evropskom putu, kao ključno postavlja se pitanje efikasnosti postojećeg sistema i njegove sposobnosti da odgovori zahtjevima evropskog puta. Potreba ustavne reforme, koja je dobro apostrofirana u ovoj rezoluciji, nameće se kao prioritet. U tom smislu izražavam i očekivanje posebno aktivne uloge ove Parlamentarne skupštine, Venecijanske komisije i drugih institucija demokratije i vladavine prava koje mogu i moraju doprinijeti rješavanju našeg zajedničkog problema.

I na kraju, dozvolite mi da od izvjestioca zamolim jedno pojašnjenje. U tački 13 ove rezolucije podsjećate na preporuku u vezi popisa stanovništva i navodite „metodologiju prikupljanja razdvojenih podataka“. Molim da u završnoj riječi obrazložite šta ova preporuka podrazumijeva?“ (kraj)